

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksestä toisaalta Suomen hallituksen ja toisaalta Tanskan hallituksen ja Färssaarten maakuntahallituksen välillä vapaakaupasta Suomen ja Färssaarten välillä tehdyn sopimuksen sekä siihen liittyvän maataloustuotteiden kauppaa koskevan kirjeenvaihdon eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunta on 30 päivänä maaliskuuta 1993 lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 16. Eduskunnan päätöksen mukaisesti maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut ulkoasiainvaliokunnalle asiasta lausuntonsa (MmVL 1), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina neuvotteleva virkamies Antero Viertiö ulkoasiainministeriöstä, kaupallinen neuvos Kari Talvitie kauppa- ja teollisuusministeriöstä ja tullisihteeri Pirjo Kotro tullihallituksesta.

Käsiteltävään asian ulkoasiainvaliokunta esittää kunnioittavasti seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen ja toisaalta Tanskan hallituksen ja Färssaarten maakuntahallituksen välillä 19 päivänä marraskuuta 1992 solmitun sopimuksen vapaakaupasta Suomen ja Färssaarten välillä sekä siihen liittyvän maataloustuotteiden kauppasta tehdyn kirjeenvaihdon. Periaatteellisesti sopimus koskee vain Suomen ja Färssaarten välistä kauppaa ja niiden alkuperä tuotteita. Sopimus korvaa Suomen ja Tanskan välillä vuonna 1989 allekirjoitetun sopimuksen (SopS 49—50/89) Suomen ja Färssaarten välisestä vapaakaupasta.

Nyt solmittuun sopimukseen kuuluvat teollisuustuotteet samassa laajuudessa kuin voimassa olevassa sopimusjärjestelyssä. Sen sijaan kala- ja maataloustuotteiden katteisiin on tullut lisäyksiä ja eräitä muutoksia. Sopimuksen merkittävin muutos tähänastisen tuonnin rakenteen perusteella on kalatuotteiden katteen laajentuminen. Sekä viennissä että tuonnissa perusmaataloustuotteiden tuotekate laajenee. Jalostetut maataloustuotteet ovat jo aiemmin kuuluneet Suomen

ja Färssaarten välisen vapaakauppajärjestelyn piiriin Suomi-EEC-sopimuksen nojalla.

Sopimus vastaa rakenteeltaan ja sisällöltään EFTA-maiden kolmansien maiden kanssa neuvottelemia vapaakauppasopimuksia ja pitkälle myös Euroopan yhteisöjen (EY) ja Färssaarten välisestä kaupasta vuonna 1991 solmittua sopimusta.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Sopimuksen on tarkoitus tulla voimaan sen jälkeen kun sopimuspuolet ovat diplomaattiteitse ilmoittaneet toisilleen sen hyväksymisestä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

Valiokunta pitää sopimusta ja siihen liittyvää maataloustuotteiden kauppaa koskevaa kirjeenvaihtoa perusteltuna kauppapoliittisena ratkaisuna, joka liittyy yhtenä osana EFTA-maiden ja EY:n välisen vapaakauppa-alueen laajentamiseen. Lausunnossaan myös maa- ja metsätalousvaliokunta puoltaa oman toimialansa osalta sopimuksen, siihen liittyvän maataloustuotteiden kauppaa koskevan kirjeenvaihdon eräiden määräysten ja hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Edellä olevan perusteella valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että Eduskunta hyväksyisi ne Suomen ja Tanskan sekä Färssaarten välillä Kööpenhaminassa 19 päivänä marraskuuta 1992 tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän maataloustuotteiden kauppaa koskevan kirjeenvaihdon määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Samalla valiokunta ehdottaa,

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 1993

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Paasio, jäsenet Aittoniemi, Haavisto, Jaakonsaari, Juhantalo,

Kalliomäki, Kemppainen, Kuuskoski, Ollila, Renko, Särkijärvi ja Wahlström sekä varajäsenet Andersson ja Malm.

Vastalause

Hallitus esittää eduskunnan hyväksyttäväksi Suomen ja Färssaarten välisen vapaakauppasopimuksen. Färssaarten kanssa käytävää vapaakauppaa ei voi kuitenkaan hyväksyä, koska Färssaaret harjoittaa edelleen laajamittaista valaanpyyntiä.

Färssaarten harjoittama valaanpyynti on herättänyt voimakasta kansainvälistä paheksuntaa. Valaanpyyntikysymykset ovat nousseet kansainvälisen politiikan asialistalle myös mm. Norjan ja EY:n välisissä neuvotteluissa. Färssaarten piittaamattomuus laajasta kansainvälisestä mielipiteestä on aktivoinut monet tahot painostustoimiin Färssaaria vastaan valaanpyynnin lopettamiseksi.

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 1993

Suomi tunnetaan maailmalla valtiona, joka haluaa säilyttää valtamerillä vielä jäljellä olevat valaskannat. Suomi on eri kansainvälisissä yhteyksissä tuonut esiin tämän näkemyksensä. Näin ollen on johdonmukaista, että emme tässä vaiheessa hyväksy neuvoteltua vapaakauppasopimusta Färssaarten kanssa, vaan osallistumme tältä osin kansainväliseen painostustoimintaan valaanpyynnin lopettamiseksi. On todennäköistä, että tällaiset painostustoimet johtaisivat varsin nopeasti muutoksiin Färssaarten harjoittamassa valaanpyynnissä.

Ulkoasiainvaliokunnan olisi tullut hylätä hallituksen antama lakiesitys sekä neuvoteltu sopimus sekä siihen liittyvä maataloustuotteiden kauppaa koskeva kirjeenvaihto.

Pekka Haavisto

EDUSKUNNAN
MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNTA

Liite

Helsingissä
15 päivänä huhtikuuta 1993
Lausunto n:o 1*Ulkoasiainvaliokunnalle*

Eduskunta on lähettäessään 30 päivänä maaliskuuta 1993 hallituksen esityksen n:o 16 toisaalta Suomen hallituksen ja toisaalta Tanskan hallituksen ja Färsaarten maakuntahallituksen välillä vapaakaupasta Suomen ja Färsaarten välillä tehdyn sopimuksen sekä siihen liittyvän maataloustuotteiden kauppaa koskevan kirjeenvaihdon eräiden määräysten hyväksymisestä ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa ulkoasiainvaliokunnalle.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina ylitarkastaja Eero Jäntti kauppa- ja teollisuusministeriöstä, maatalousneuvos Antti Nikkola maa- ja metsätalousministeriöstä, neuvotteleva virkamies Antero Viertiö ulkoasiainministeriöstä, kauppapoliittinen asiamies Jouko Nieminen Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta, puheenjohtaja Ola Rosendahl Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundista, ulkomaankauppapäällikkö Lea Lastikka Elintarviketeollisuusliitosta ja toiminnanjohtaja Hannu Salo Hedelmän- ja Marjanviljelijain liitosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen hallituksen ja toisaalta Tanskan hallituksen ja Färsaarten maakuntahallituksen välillä 19 päivänä marraskuuta 1992 solmitun sopimuksen vapaakaupasta Suomen ja Färsaarten välillä sekä siihen liittyvän maataloustuotteiden kaupasta tehdyn kirjeenvaihdon. Periaatteellisesti sopimus koskee vain Suomen ja Färsaarten välistä kauppaa ja niiden alkuperätuotteita. Sopimus korvaa Suomen ja Tanskan välillä vuonna 1989 allekirjoitetun sopimuksen (SopS 49—50/89) Suomen ja Färsaarten välisestä vapaakaupasta.

Nyt solmittuun sopimukseen kuuluvat teollisuustuotteet samassa laajuudessa kuin voimassa

olevassa sopimusjärjestelyssä; sen sijaan kalatuotteiden ja maataloustuotteiden katteisiin on tullut lisäyksiä ja eräitä muutoksia. Sopimuksen merkittävien muutosten tähänastisen tuonnin rakenteen perusteella on kalatuotteiden katteen laajentuminen. Sekä viennissä että tuonnissa perusmaataloustuotteiden tuotekate laajenee. Jalostetut maataloustuotteet ovat jo aiemmin kuuluneet Suomen ja Färsaarten välisen vapaakauppajärjestelyn piiriin Suomi-EEC-sopimuksen nojalla.

Sopimus vastaa rakenteeltaan ja sisällöltään EFTA-maiden kolmansien maiden kanssa neuvottelemia vapaakauppasopimuksia ja pitkälle myös Euroopan yhteisöjen (EY) ja Färsaarten välisestä kaupasta vuonna 1991 solmittua sopimusta.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Sopimuksen on tarkoitus tulla voimaan sen jälkeen, kun sopimuspuolet ovat diplomaattiteitse ilmoittaneet toisilleen sen hyväksymisestä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

Sopimuksen ja maataloustuotteiden kauppaa koskevan kirjeenvaihdon tarkoittamien tullien poistamisen ja alenemisen hyväksyminen edellyttää eduskunnan suostumusta. Valiokunta puoltaa oman toimialansa osalta sopimuksen, siihen liittyvän maataloustuotteiden kauppaa koskevan kirjeenvaihdon eräiden määräysten ja hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta esittää kunnioittavasti lausuntoaan,

että ulkoasiainvaliokunta laatiessaan mietintöään ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja S-L. Anttila, varapuheenjohtaja Iivari, jäsenet Järvilahti, Ko-

hijoki, Lahikainen, Ollila, Polvinen, Pulliainen, Rajamäki, Riihijärvi, Saapunki, Saario ja Westlund sekä varajäsen Koistinen.

Eriävä mielipide

Hallitus esittää eduskunnan hyväksyttäväksi Suomen ja Färssaarten välisen vapaakauppasopimuksen. Färssaaret on vapaakauppasopimus-kumppanina kuitenkin arveluttava, sillä se harjoittaa edelleen laajamittaista valaanpyyntiä, joka on herättänyt eri tahoilla syvää paheksuntaa. Färssaarten piittaamattomuus laajasta kansainvälisestä mielipiteestä on saanut lukuisat tahot aktivoitumaan painostustoimiin Färssaaria vastaan valaanpyynnin lopettamiseksi.

Suomi tunnetaan maailmalla valtiona, joka haluaa säilyttää valtamerillä vielä jäljellä olevat

valaskannat. Näin ollen on linjamme mukaista, ettei Suomi tässä vaiheessa hyväksy neuvoteltua vapaakauppasopimusta Färssaarten kanssa ja osallistuu näin omalta osaltaan eräänlaisiin painostustoimiin valaanpyynnin lopettamiseksi. On odotettavissa, että nämä painostustoimet myös varsin pian johtaisivat haluttuun tulokseen.

Näin ollen valiokunnan olisi tullut lausunnossaan asettua tässä vaiheessa kielteiselle kannalle sopimuksen ja siihen liittyvän maataloustuotteiden kauppaa koskevan kirjeenvaihdon hyväksymisasiassa.

Helsingissä 15 päivänä huhtikuuta 1993

Erkki Pulliainen